

รูปแบบการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมสำหรับเยาวชน
อำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ

THE MODEL FOR INSTILLING MORALITY AND ETHICS FOR YOUTH
IN CHATTURAT DISTRICT, CHAIYAPHUM PROVINCE

พระครูสุตภัทรรธรรม¹,

พระครูสุธีคัมภีรญาณ² และ พระมหาสำรอง สญญโต³

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น^{1,2,3}

Phakru Sutahphattaradham¹,

Phrakhru Sudhikhambhirayan², and Phramaha Samrong Sañkato³

Mahachulalongkornrajavidyalaya University Khon Kaen Campus, Thailand^{1,2,3}

Corresponding Author, E-mail: msamrong84@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และหลักพุทธธรรมที่เกี่ยวกับการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมสำหรับเยาวชน 2) ศึกษาสภาพปัญหาเกี่ยวกับด้านคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนอำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิในปัจจุบัน 3) เสนอรูปแบบการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมสำหรับเยาวชนอำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Research) และการวิจัยภาคสนามจากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย นำเสนอข้อมูลด้วยวิธีพรรณนาวิเคราะห์

ผลจากการวิจัย

การปลูกฝังและเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม โดยจะเริ่มต้นจากพัฒนาการของการเชื่อฟังและการถูกลงโทษไปจนกระทั่งถึงรู้จักรับผิดชอบชั่วดี รู้สึกละอายที่ทำชั่ว มีสติต่อการ

* ได้รับความเห็นชอบ: 10 กุมภาพันธ์ 2563; แก้ไขบทความ: 10 กรกฎาคม 2563; ตอรับตีพิมพ์: 25 กันยายน 2563

Received: February 10, 2019; Revised: July 10, 2020; Accepted: September 25, 2020

กระทำจนเกิดเป็นอุปนิสัยต่อการรับผิดชอบต่อสังคม หลักอริยวัฑฒิ 5 อันประกอบด้วย คือ ศรัทธา คือความเชื่อด้วยปัญญาและเหตุผล ศิล คือการรักษาศีลของชาวพุทธทั่วไป สุตะ คือ การศึกษาและแสวงหาความรู้ จาคะคือการรู้จักเสียสละแบ่งปันแก่ผู้อื่น และปัญญา คือมีความรู้จริง เข้าใจเหตุผลและรู้เท่าทันโลก คุณธรรมจริยธรรมที่จะช่วยค้ำจุนรากเหง้าทางวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมและเป็นเสมือนหน่อแก้วของพระพุทธศาสนา และเป็นต้นแบบที่ดีให้แก่บุคคลอื่นในสังคมได้ปฏิบัติตามเพื่อเป็นฐานรากที่ดีของประเทศชาติในอนาคตข้างหน้าสืบไป

ปัญหาที่เยาวชนมีพฤติกรรมความรุนแรงมากขึ้น โดยพบเห็นได้ทั่วไปทั้งในเยาวชนชายและหญิงมีแนวโน้มของการความรุนแรงเพิ่มขึ้น การขาดจิตสาธารณะหรือความรับผิดชอบต่อสังคม ขาดความเสียสละไม่เคารพในสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น ให้ความสำคัญกับกิจกรรมของชุมชนน้อย จากการมีอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน ความสัมพันธ์ในครอบครัวที่ไม่อบอุ่น การใช้อินเทอร์เน็ตและโลกโซเชียลที่ไม่สามารถควบคุมได้ ความคึกคะนองและไม่เคารพกฎหมาย การซึมซับจากพฤติกรรมที่ไม่ดีของผู้คนในสังคม และปัญหาการขาดศีลธรรมและความเคารพศรัทธาในพระพุทธศาสนา ละเลยการนำหลักธรรมคำสอนมาใช้ในการดำเนินชีวิต

แนวทางการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมตามหลักอริยวัฑฒิ 5 ศรัทธา ศิล สุตะ จาคะ ปัญญาการจัดกิจกรรมในหลายรูปแบบ คือ กิจกรรมกลุ่ม คือการเข้าค่ายอบรมคุณธรรมจริยธรรม กิจกรรมกลุ่มย่อย กำหนดให้เยาวชนอาสาสมัครเข้าร่วมเข้ากิจกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาแบ่งเป็นกลุ่มย่อย ๆ ตามพื้นที่ชุมชนที่อยู่อาศัย กิจกรรมในโรงเรียน ที่ต้องอาศัยกิจกรรมร่วมกับการเรียนการสอน และกิจกรรมในครอบครัวที่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมต้องทำกิจกรรมด้วยตนเองในชีวิตประจำวัน กิจกรรมต่าง ๆ นั้นทำให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีพฤติกรรมเชิงบวกเพิ่มขึ้น มีความละเอียดต่อการประพฤติผิด มีความละเอียดใส่ใจศรัทธาต่อพระพุทธศาสนา มีจิตใจที่สงบสุข มีความเสียสละและเอื้อเฟื้อต่อผู้อื่นและสังคม

คำสำคัญ: รูปแบบการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมสำหรับเยาวชน

Abstract

The aims of this research were: 1) study the concepts, theories and dhamma principles about the instillation of morality and ethics for youth;

2) study the current problematic conditions about morality and ethics of the youth in Chaturat district, Chaiyaphum province; 3) present the model for instilling morality and ethics for youth in Chaturat district, Chaiyaphum province. This study was carried out by means of the documentary research, including fieldwork interviews of the target samples. The data were presented by the descriptive analysis.

The research results were as follows:

Instilling and strengthening morality and ethics start with the development of obedience and punishment until it comes to knowing responsibility of good and bad actions, feeling ashamed of evil, being mindful of actions until being a habit of social responsibility. The five Ariyā-vaḍḍhi (noble growth, development of a civilized or righteous man), consisting of faith (saddhā), belief based on wisdom and reasons; precepts (sīla), observance of Buddhist precepts; learning (sutta), the study and pursuit of knowledge; generosity (cāga), to sacrifice, to share with others; wisdom (paññā), to have true knowledge and understand reason and keep up with the world. Morality and ethics that will support the good cultural root and are like glass shoots of Buddhism and be a good model for others in the society to follow to be a good foundation for the nation in the future.

The problems that youth have violent behavior which is common in both young men and women have a tendency to increase. The lack of public mind or social responsibility, sacrifice, not respecting the rights and freedoms of others, giving importance to the activities of the community are from the influence of friends and unhappy family relationships, using the internet and social media that cannot be controlled, impetuosity and lawlessness, absorbing of bad behavior of people in society, the problem of lack of morals and respect and faith in Buddhism and neglecting the application of the doctrine in life.

The guidelines for instilling morality and ethics in accordance with the five Ariyā-vaḍḍhi principles: faith, precepts, learning and generosity can be made by organizing activities in many forms, namely group activities which is the moral and ethics training camp, small group activity scheduled for the youngsters to participate in important Buddhist activities in small groups according to their residential area, school activities that requires activities together with teaching and learning and family activities that participants have to do activities themselves on a daily basis. Such activities cause participants have more positive behavior, being ashamed of misconduct, faith in Buddhism, having a peaceful mind, sacrifice and generosity to others and society.

Keywords: Model for Instilling Morality and Ethics for Youth

บทนำ

พระพุทธศาสนานั้นถือได้ว่ามีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อรากฐานของสังคมไทย ทั้งด้านวิถีการดำรงชีวิต ค่านิยม และความเชื่อต่างๆ ของคนไทยมาอย่างต่อเนื่องยาวนาน จากอดีตดั้งเดิมมานั้น วัดมีบทบาทหน้าที่สำคัญอย่างยิ่งต่อชุมชนและสังคมในทุกระดับ เพราะเป็นศูนย์กลางในการปฏิบัติกิจกรรมด้านต่างๆ ทั้งด้านพิธีกรรม การศึกษา และทำหน้าที่สืบทอดศิลปวัฒนธรรมและประเพณีที่สำคัญ สมัยโบราณวัดยังถือว่าเป็นสถาบันที่ถ่ายทอดวิชาการความรู้แก่เยาวชน โดยพระสงฆ์เป็นครูผู้ให้การอบรมสั่งสอนทั้งความรู้ทางโลกและความรู้ทางธรรม ความรอบรู้และความสามารถในการ ดำรงชีวิตจึงขึ้นอยู่กับวัดและพระสงฆ์เป็นสำคัญ ทั้งสามัญชนและคนชั้นสูงทั่วไปจึงพากันบุตรหลานของตนไปฝากเป็นลูกศิษย์ เพื่อให้ได้ศึกษาเล่าเรียนความรู้ต่างๆ และรับใช้พระสงฆ์ตลอดจนดูแลวัดวาอาราม คอยช่วยเหลือกิจการงานของวัดในทุกๆด้าน เพราะเหตุนี้ศิลปวิทยาการต่างๆ เช่น การอ่านเขียน ภาษา งานศิลปะ วัฒนธรรมประเพณี กวี โหราศาสตร์ และแม้แต่การแพทย์แผนโบราณ ก็ถูกถ่ายทอดมาจากวัดซึ่งถือว่าเป็นศูนย์รวมในแทบจะทุกด้านในสังคมไทยตั้งแต่อดีตโบราณกาลมา

บทบาทของสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศจะเข้ามามีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคมไทยที่เรียกว่า กระแสโลกาภิวัตน์ ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์

และเทคโนโลยี ทำให้ความเจริญทางด้านวัตถุได้ก้าวหน้ากว่าความเจริญทางด้านจิตใจอย่างมาก ก่อให้เกิดช่องว่างที่ห่างไกลระหว่างวัฒนธรรมทางวัตถุและวัฒนธรรมทางจิตใจ แม้ว่าความเจริญทางด้านวัตถุจะทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์เราสะดวกสบายขึ้น สามารถเดินทางได้สะดวกรวดเร็ว สามารถติดต่อสื่อสารถึงกันได้อย่างรวดเร็ว แต่ความเจริญทางด้านจิตใจที่ล่าช้ากว่าความเจริญทางด้านวัตถุ ก็ได้ก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมเป็นอย่างมากและรุนแรงขึ้น เช่น ปัญหาความเสื่อมโทรมทางศีลธรรมและจิตใจ ปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ ปัญหายาเสพติด ปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นกับเยาวชนไทยตลอดเวลา แม้กระทั่งมีการเผยแพร่ลัทธิและศาสนาบางอย่างที่ไม่เหมาะสม ซึ่งมีผลกระทบต่อวัฒนธรรมไทยและความมั่นคงของสถาบันชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ (พระครูวิโรจญาณุต (นิพนธ์ ญาณวิโร/โสตา), (2555 : 1)

ปัจจุบันสภาพสังคมไทยมีความเจริญก้าวหน้าในการพัฒนาประเทศด้วยเทคโนโลยี ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงหลายด้าน ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองการปกครอง ประชาชนส่วนหนึ่งได้รับความสะดวกสบายทางมากยิ่งขึ้น ขณะเดียวกันความเสื่อมทางจิตใจก็ทวี ขึ้นจนน่าวิตก ดังจะเห็นได้จากปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างสลับซับซ้อน เช่น ผู้คนไม่เคารพต่อศีลธรรม วัฒนธรรม ประเพณี ขาดระเบียบวินัย มีค่านิยมในการฟุ่มเฟือย เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว ซึ่งเป็น การพัฒนาแค่วัตถุเพียงฝ่ายเดียวเท่านั้น ไม่ได้พัฒนาจิตใจ ทำให้สภาพสังคมทั่วไปจึงอยู่ในขั้นวิกฤต เพราะการพัฒนาส่วนใหญ่จะเน้นที่ทางวัตถุมาก โดยเฉพาะการพัฒนาประเทศชาติ (พระมหานภดล สุวรรณมหาเมธี (มีคำเหลือง), 2550 : 1) ซึ่งแท้จริงแล้ว การพัฒนาประเทศจะให้เกิดความสมดุลนั้นจะต้องมีการพัฒนาจิตใจของเยาวชนควบคู่ไปด้วย

เยาวชนถือว่ามีสำคัญต่อชุมชน เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปแล้วว่า มนุษย์เป็นสัตว์สังคม การอยู่ อย่างโดดเดี่ยวเป็นสิ่งที่กระทำไต่ยาก มนุษย์จึงต้องมีความสัมพันธ์ไปมาหาสู่กัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันอยู่เสมอ ความคิดเห็นที่ได้มานั้น ในฐานะที่อยู่ในสังคมส่วนมากบุคคลได้จากชุมชนที่ ตนเข้าไปสัมผัสคลุกคลีเกี่ยวข้องด้วย จะด้วยการตั้งถิ่นฐานอยู่ในกลุ่มเดียวกัน อาศัยเส้นทาง คมนาคมเดียวกัน อาศัยบริการสาธารณะอื่นร่วมกันในชุมชนย่อมจะเป็นพลังสำคัญทั้งพลังกาย พลังสมอง ที่จะสามารถระดมความคิด แรงงาน เพื่อการสร้างงานในรูปก่อให้เกิดผลผลิต ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง ตลอดจนรักษาสืบทอด มรดกทางสังคมของชุมชนให้ดำเนินไปด้วยดี ชุมชนใดก็ตาม หากพัฒนาเยาวชนไปในทางที่ถูกต้อง

ปลูกฝังให้พวกเขารักท้องถิ่น รักและหวงแหนมรดกทาง วัฒนธรรมของเขาได้แล้ว จะโดยวิธีใดก็ตามแล้วบุคคลเหล่านี้จะมีส่วนช่วยเหลือเป็นกำลังสำคัญใน การพัฒนาได้ทีเดียว และที่สำคัญเยาวชนนั้นมีความสำคัญต่อรัฐ รัฐหมายถึงประเทศซึ่งเป็นการรวมตัวกันของคนในสังคม โดย เน้นมิติทางการเมือง ในรัฐแต่ละรัฐนั้นจะประกอบด้วย ประชากร อาณาเขต รัฐบาลและอธิปไตย จะเห็นได้ว่าเยาวชนเป็นส่วนหนึ่งของประชากรในรัฐ รัฐจะมั่นคงแข็งแรง ย่อมต้องอาศัยเยาวชน เป็นกำลังสำคัญ ที่เรียกว่าเป็นรั้วของชาติ โดยการเข้าไปรับใช้ชาติเป็นทหาร ประเทศไทยมีเยาวชน เป็นจำนวนมาก รัฐย่อมสามารถที่จะพัฒนาให้มีสมรรถภาพทางกายให้สมบูรณ์แข็งแรง (สมิทธิ์ สระอุบล (2534 : 26-27) นั่นคือ เยาวชนที่จะเป็นรากฐานให้สังคมมีความมั่นคงและสงบสุขนั้นจะต้องเป็นผู้ที่ได้รับการปลูกฝังให้มีความยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรมทางพระพุทธศาสนาอย่างมั่นคง

คุณธรรมจริยธรรมเป็นเหมือนเสาต้นใหญ่ที่แข็งแรงคอยค้ำจุนสังคมให้อยู่รอดปลอดภัยได้อย่างยั่งยืนถาวร แต่เสาต้นนี้ได้ถูกกัดกร่อนกำลังจะหายไปจากสังคมไทย เนื่องจากการขาดคุณธรรม จริยธรรมของบุคคลที่นับวันจะทวีความรุนแรงมากขึ้น จนส่งผลให้เกิดปัญหาสังคมและจะกลายเป็นปัญหาเรื้อรังของชาติบ้านเมืองที่ยากจะเยียวยาแก้ไข หากมีการหยิบยกปัญหาคุณธรรมจริยธรรมมาถกกันในเวทีใดก็ตาม เสียงสะท้อนจากทุกภาคส่วนต่างมีความเห็นสอดคล้องต้องกันว่าเกิดจากความล้มเหลวด้านการจัดการศึกษา เพราะมองว่าการปลูกฝังผู้เรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรมเพื่อเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตนั้นเป็นภาระหน้าที่ของสถานศึกษา และแม้แต่ในสถานศึกษายังเข้าใจว่าเป็นหน้าที่ของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในสาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรมที่กำหนดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้พุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ ซึ่งนั่นคือความเข้าใจที่ไม่ค่อยจะถูกต้องนัก จริงๆ แล้ว การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมจะต้องเริ่มต้นที่ครอบครัวก่อน เพื่อเป็นพื้นฐานที่มั่นคง จากนั้นสถานศึกษาทุกระดับต้องมีความเข้มแข็งในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ควบคู่ไปกับคุณธรรมจริยธรรม รู้เท่าทันกับความซับซ้อนของสังคม รู้จักเลือกรับแต่สิ่งดีๆ ไม่ใช้รับทุกอย่างโดยไม่คำนึงถึงผลกระทบที่จะตามมาและที่สำคัญต้องเข้าใจบริบทและข้อจำกัดของตนเอง (ชัยพร เรื่องกลาง, (2556 : 1)

การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้กับเยาวชน ก็เพื่อให้เยาวชนมีแนวทางการดำเนินชีวิตที่ดีตามแนวทางพระพุทธศาสนา มีความศรัทธา ยึดมั่นในพระรัตนตรัยและปฏิบัติตนตามแนวคำสอนของพระพุทธศาสนาอย่างสม่ำเสมอและเป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคคลทั่วไป

เยาวชนเหล่านี้จึงเป็นกำลังสำคัญของสังคมไทย ที่จะช่วยค้ำจุนรากเหง้าทางวัฒนธรรมที่ดีงามและเป็นเสมือนหน่อแก้วของพระพุทธศาสนา ที่จะเติบโตใหญ่และขยายตัวไปในภายภาคหน้า จะเป็นต้นแบบที่ดีให้แก่เยาวชนและบุคคลในสังคมได้ปฏิบัติตาม เพราะฉะนั้น การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมตามแนวทางพระพุทธศาสนานี้จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อตัวของเยาวชน ครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ เพราะจะเป็นฐานรากที่ดีของประเทศชาติในอนาคตต่อไปข้างหน้า หลวงพ่อพุทธทาสกล่าวว่า การพัฒนาเยาวชนตามหลักพระพุทธศาสนามีจุดมุ่งหมาย คือ การพัฒนาเพื่อให้มนุษย์ได้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ การที่เยาวชนจะพัฒนาได้เยาวชนต้องรู้ 3 ศาสตร์ คือ 1) พุทธศาสตร์ หรือพุทธศาสตร์ เป็นศาสตร์สำหรับรู้ หรือศาสตร์ว่าด้วยความรู้ 2) ธรรมศาสตร์หรือจริยศาสตร์ เป็นศาสตร์สำหรับการประพฤติปฏิบัติ 3) สังคมศาสตร์ หรือสัมพันธ์ศาสตร์ เป็นศาสตร์สำหรับทำความเข้าใจกันและกันและกันดังนั้นในการนำพุทธธรรมมาพัฒนาเยาวชนควรพิจารณาการเรียนรู้นี้เพื่อนำไปสู่การพัฒนาได้ 3 ด้าน คือ (1) ศาสตร์ว่าด้วยความรู้ คือคำสั่งสอนอันจะต้องเล่าเรียน เป็นการศึกษาเพื่อให้ทราบว่าจะอะไรเป็นอะไรอย่างถูกต้องชัดเจนทั้งในด้านความเก่งทางวิชาการและในด้านของคุณธรรมความดี (2) การนำเอาสิ่งที่จดจำไว้ได้และเข้าใจอย่างถูกต้องนั้นมาประยุกต์ใช้กับกายวาจาใจของตนให้มีการพัฒนาไม่ว่าจะเป็น (ภัทรพล หมดมลทิน 2559 : 13-22)

วิชาในทางโลกหรือจะเป็นวิชาในทางธรรม และ (3) ผลอันจะพึงเข้าถึงหลังจากการพัฒนาทั้งทางโลกและทางธรรม ไม่ว่าจะอยู่ในระดับโลกียะหรือโลกุตระ

อำเภอจัตุรัส อยู่ห่างจากตัวจังหวัดชัยภูมิประมาณ 38 กิโลเมตร เป็นอำเภอขนาดใหญ่และเป็นศูนย์กลางความเจริญทางตอนใต้ มีอัตราการจ้างแรงงานสูงเป็นอันดับที่ 1 มีจำนวนโรงงาน ตั้งอยู่หนาแน่นเป็นอันดับที่ 2 และมีเงินทุนภาคอุตสาหกรรมสูงเป็นอันดับที่ 2 ของจังหวัด โดยเป็นการจ้างงานในประเภทอุตสาหกรรมสิ่งทออำเภอจัตุรัสเป็นหนึ่งในยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด 1 ใน 6 โครงการ แผนพัฒนาเมืองชัยภูมิ 12 ปี (พ.ศ. 2556-2567) กล่าวคือ พัฒนาเมืองจัตุรัสให้เป็นศูนย์กลางการคมนาคมขนส่งและการจัดการการส่งสินค้า เป็นจุดขนถ่ายสินค้าและจุดพักรถขนส่งสินค้าทั้งทางรถไฟและรถยนต์ จากภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนและตอนกลางสู่ท่าเรือและท่าอากาศยานนานาชาติ นับว่าเป็นอำเภอที่สำคัญของจังหวัดชัยภูมิในปัจจุบัน 56 และด้วยความที่เป็นอำเภอใหญ่ มีการพัฒนาและความเจริญทางวัตถุและทางเศรษฐกิจสูงมากเป็นอันดับต้น ๆ ของจังหวัดชัยภูมิ ปัญหา

ในด้านอื่น ๆ จึงเกิดขึ้นตามมามากมายเช่นกัน โดยเฉพาะปัญหาเกี่ยวกับความประพฤติของเยาวชนในพื้นที่ ซึ่งจากการที่ผู้วิจัยได้คลุกคลีอยู่ในพื้นที่ดังกล่าวเป็นเวลานาน ทำให้ได้เห็นว่าเป็นปัจจุบันเยาวชนในพื้นที่วิจัยแห่งนี้ มีพฤติกรรมที่ห่างเหินจากพระพุทธศาสนามากขึ้น การเข้าวัดทำบุญ การปฏิบัติธรรม และการประพฤติตนเป็นเยาวชนชาวพุทธที่ด้อยลง มีพฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรงมากขึ้น ยึดติดกับวัตถุและใช้เวลาไปกับสิ่งไร้ค่าที่รังแต่จะทำให้เกิดอกุศลจิต เช่น การติดเกมส์ การเปลืองเวลาไปกับเสพสื่อโซเชียลออนไลน์ การเสพสุรายาเสพติด การจับกลุ่มแต่งรถหรือแข่งรถจักรยานยนต์ ขาดระเบียบวินัยและห่างไกลจากคุณธรรมจริยธรรมตามแนวทางพระพุทธศาสนา ขาดความเคารพศรัทธาและไม่ประพฤติปฏิบัติตนให้สมกับการเป็นเยาวชนชาวพุทธที่ดี

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเกี่ยวกับการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม โดยศึกษาจากเอกสารวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา หนังสือ ตำรา เอกสารวิชาการและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการเก็บข้อมูลภาคสนาม การสนทนากลุ่มและการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อระดมสมอง แล้วนำข้อมูลที่ได้อาวิเคราะห์สังเคราะห์เพื่อให้ได้ “รูปแบบการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมสำหรับเยาวชนอำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ” ที่สอดคล้องเหมาะสม และสามารถเป็นต้นแบบเพื่อนำไปใช้ได้ในพื้นที่อื่น ๆ ได้อีกต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และหลักพุทธธรรมที่เกี่ยวกับการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมสำหรับเยาวชน
2. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาเกี่ยวกับด้านคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนอำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิในปัจจุบัน
3. เพื่อเสนอรูปแบบการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมสำหรับเยาวชนอำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการเก็บข้อมูลจากเอกสาร (Document) และเก็บข้อมูลจากภาคสนาม (Field work) ร่วมกับการสัมภาษณ์

เชิงลึก (In Depth Interview) มุ่งศึกษาประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม สำหรับเยาวชนอำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ แล้วนำเสนอในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญในภาคสนามนั้นกำหนดให้ประชากรที่จะศึกษาคือกลุ่มผู้ให้ข้อมูลโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) มุ่งเน้นเลือกสัมภาษณ์เฉพาะผู้ที่สามารถให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา จำนวน 33 รูป/คน ประกอบด้วย

1. พระสงฆ์ผู้ปกครองระดับเจ้าคณะอำเภอหรือรองเจ้าคณะอำเภอ รวม 3 รูป
2. พระสงฆ์ผู้ปกครองระดับเจ้าคณะตำบล รวม 3 รูป
3. เจ้าอาวาสที่เป็นวัดจัดค่ายอบรมธรรมะให้กับเยาวชน จำนวน 3 รูป
4. ครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จำนวน 3 รูป
5. ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้นำชาวบ้าน จำนวน 3 คน
6. ผู้รู้หรือปราชญ์ชาวบ้าน ที่มีความรู้ในทางพระพุทธศาสนา เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ และประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีตามแนวทางพระพุทธศาสนา จำนวน 3 คน

7. ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 3 คน
 8. ครูผู้รับผิดชอบงานคุณธรรมจริยธรรมของโรงเรียน จำนวน 3 คน
 9. เยาวชนต้นแบบที่ดีตามแนวทางพระพุทธศาสนาในขอบเขตพื้นที่วิจัย 9 คน
- รวมทั้งสิ้น จำนวน 33 รูป/คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของการศึกษาครั้งนี้ ด้วยแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพของเครื่องมือของแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ซึ่งมีขั้นตอนดำเนินการและการหาคุณภาพ ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการสร้างแบบสัมภาษณ์ การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมสำหรับเยาวชนอำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ
2. ร่างแบบสัมภาษณ์เชิงลึก
3. นำร่างแบบสัมภาษณ์เชิงลึกปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาขอคำแนะนำ
4. ปรับปรุงแก้ไขตามอาจารย์ที่ปรึกษาและนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ

5. นำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำในการปรับข้อคำถามให้สมบูรณ์

6. จัดทำแบบสัมภาษณ์เชิงลึกฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปเก็บข้อมูลในพื้นที่วิจัยต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นที่ 1 ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาค้นคว้าเอกสาร (Documents) มีขั้นตอนต่างๆ แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ 1) รวบรวมข้อมูลจากเอกสารชั้นปฐมภูมิ คือ พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ.2539 2) รวบรวมข้อมูลจากเอกสารชั้นทุติยภูมิ คือ หนังสือ/ตำรา ที่เกี่ยวข้องกับการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 3) รวบรวมข้อมูลที่เป็นเอกสารวิชาการทางพระพุทธศาสนา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยอาศัยแหล่งข้อมูลจากหอสมุดกลางของมหาวิทยาลัยและแหล่งข้อมูลอื่นๆ เช่น Internet หนังสือพิมพ์ บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขั้นที่ 2 เก็บข้อมูลภาคสนาม

ในการวิจัยนี้ ได้มีขั้นตอนการเก็บข้อมูลภาคสนาม คือ ศึกษาพื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย และ สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เครื่องมือที่สร้างขึ้น คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก วิธีที่ใช้ในการสัมภาษณ์จะเป็นแบบเจาะลึก (In-depth Interview) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและครบถ้วน โดยมีผู้เชี่ยวชาญช่วยตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัยให้ถูกต้องและเหมาะสมกับหัวข้อและวัตถุประสงค์ของการวิจัย

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ผลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยใช้วิธีการประมวลผลความคิดของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ทั้ง 33 ท่านโดยยึดหลักการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วยกระบวนการ กำหนดมโนทัศน์ สร้างแนวคิดเพื่อการวิเคราะห์ รวบรวมเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย วิเคราะห์จำแนกกลุ่มข้อมูล จัดหมวดหมู่ข้อมูลที่ได้ให้เป็นระบบ สรุปและจัดระบบความคิดให้เป็นรูปธรรม และอธิบายผลการวิเคราะห์สังเคราะห์ผลออกมาและสื่อให้ผู้อื่นเข้าใจ

เมื่อได้ข้อมูลจากขั้นที่ 1 คือ ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร และขั้นที่ 2 คือ เก็บข้อมูลภาคสนาม ผู้วิจัยนำข้อมูลทั้งหมดมาตรวจสอบให้ถูกต้องเพื่อทำการวิเคราะห์

และสังเคราะห์ เรียบเรียงเขียนตามโครงสร้างเนื้อหา และนำข้อมูลทั้งหมดมาสรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย ตามลำดับโดยมีการเรียงเรียงข้อมูล เพื่อสังเคราะห์เป็นองค์ความรู้แล้ว นำเสนอในเชิงพรรณนาเป็นรูปแบบการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมสำหรับเยาวชนอำเภอ จัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ เป็นองค์ความรู้ใหม่ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย เขียนเป็นรายงานการวิจัย นำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา จัดการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จัดทำ ประชาพิจารณ์ (Public Hearing) ปรับปรุงแก้ไข นำเสนอผลการวิจัยต่อกรรมการควบคุม วิทยานิพนธ์ เสนอสอบ ปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ และเสนอผลการวิจัยต่อสาธารณะ ตามลำดับ

ผลการวิจัย

จากการศึกษา รูปแบบการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมสำหรับเยาวชน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และหลักพุทธธรรมที่เกี่ยวกับการ ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมสำหรับเยาวชน เพื่อศึกษาสภาพปัญหาเกี่ยวกับด้านคุณธรรม จริยธรรมของเยาวชนอำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิในปัจจุบัน และเพื่อเสนอรูปแบบการปลูกฝัง คุณธรรมจริยธรรมสำหรับเยาวชนอำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ร่วมกับการสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth Interview) ซึ่งสามารถสรุปการวิจัยได้ ดังนี้

1. แนวคิด ทฤษฎี และหลักพุทธธรรมที่เกี่ยวกับการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม สำหรับเยาวชน

คุณธรรมจริยธรรม หมายถึง สภาพแห่งจิตใจและความประพฤติที่ดีงามของบุคคล เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกอันเนื่องมาจากสภาพคุณงามความดีในจิตใจ ตามหลักศีลธรรม วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของสังคม เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกตามสำนึก ที่ดีงามถูกต้องไม่ใช่เพราะเป็นสภาพบังคับให้ต้องกระทำ ดังนั้นคำว่า คุณธรรมจริยธรรม จึง เป็นคำที่กล่าวถึงบุคคลที่มีจิตใจและความประพฤติที่ดีงาม คุณธรรมจริยธรรมเป็นพื้นฐานที่ สำคัญของมนุษย์ในการดำเนินชีวิต เป็นสิ่งจรรโลงสังคมให้มีความสุข บนพื้นฐานของ จิตใจที่ดีงามและความประพฤติที่ถูกต้อง ตระหนักในการทำหน้าที่ของตนอย่างถูกต้อง

สมบูรณ์ ด้วยความฉลาดรอบคอบ รู้เหตุรู้ผล ถูกต้องตามกาลเทศะ เป็นประโยชน์ต่อความเจริญก้าวหน้าในสังคมต่อไป

การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมนั้นเป็นกระบวนการทางสังคม สถาบันหรือกลุ่มสังคมมีอิทธิพลต่อการปลูกฝังและเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม โดยจะเริ่มต้นจากพัฒนาการของการเชื่อฟังและการถูกลงโทษไปจนกระทั่งถึงรู้จักรับผิดชอบชั่วดี รู้สึกละอายที่ทำชั่ว มีสติต่อการกระทำจนเกิดเป็นอุปนิสัยต่อการรับผิดชอบต่อสังคม คุณธรรมจริยธรรมที่ควรปลูกฝังสำหรับเยาวชนนั้นควรมีรากฐานมาจากวัฒนธรรมและค่านิยมอันดีงามของไทย ได้แก่ เป็นผู้ มีระเบียบวินัย มีความสามัคคี ยึดมั่นในคำสอนศาสนา มีความกตัญญูตักเตือนผู้ที่มีพระคุณ การมีกิริยาวาจาสุภาพ มีความอดทนขยันหมั่นเพียร มีความซื่อสัตย์สุจริต การรู้จักละวางความชั่วความทุจริต รู้จักเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม และมีความเกรงกลัวและละอายต่อการทำชั่วเป็นต้น

เยาวชนจะถูกกำหนดช่วงอายุแตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ ซึ่งโดยส่วนใหญ่มักกำหนดไว้ในช่วงอายุประมาณ 14 – 18 ปี หรืออาจจะแตกต่างจากนี้ และ เยาวชนนั้นถือเป็นผู้ที่มีความสำคัญทั้งต่อตนเอง ชุมชนและประเทศชาติ เป็นอนาคตสำคัญในการพัฒนาสังคมให้ก้าวหน้าต่อไป เยาวชนถือเป็นทรัพยากรที่มีค่าของสังคมเป็นผู้สืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมและความอยู่รอดของชาติ ต้องสร้างเยาวชนให้เป็นคนมีคุณภาพ มีคุณธรรมจริยธรรม ส่งเสริมแนวทางที่จะทำให้เยาวชนเองได้พัฒนาตนเองขึ้นมา ให้สอดคล้องกับพื้นฐานสังคมและวัฒนธรรมที่ดีงาม

พระพุทธศาสนามีหลักพุทธธรรมที่เหมาะสมและสอดคล้องกับการปลูกฝังเยาวชนให้เป็นคนดีที่พึงประสงค์ของสังคม คือ อริยวัฑฒิ 5 เพราะเป็นหลักความเจริญของอารยชนครอบคลุมการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในด้านความเชื่อด้วยเหตุผล ในด้านความประพฤติดี มีวินัย เลี้ยงชีพสุจริต ในด้านการเล่าเรียนรู้จักแสวงหาความรู้ ในด้านการเสียสละ เอื้อเฟื้อ มีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่น และในด้านความรอบรู้ มีเหตุผล และมองชีวิตตามความเป็นจริง ซึ่งหากนำหลักอริยวัฑฒิ 5 มาปลูกฝังให้กับเยาวชนด้วยวิธีการและแนวทางที่เหมาะสมแล้ว เยาวชนเหล่านี้ก็จะกลายเป็นกำลังสำคัญที่จะช่วยค้ำจุนรากเหง้าทางวัฒนธรรมที่ดีงามและเป็นฐานรากที่ดีของสังคมและประเทศชาติในอนาคต อริยวัฑฒิ 5 หมายถึง หลักปฏิบัติที่นำไปสู่ความเจริญองกงามหรือความเป็นคนดี ประกอบด้วยคุณสมบัติ 5 ประการ คือ ศรัทธา คือความเชื่อในสิ่งที่ควรเชื่อ เชื่อด้วยปัญญาและเหตุผล ศีล ในทางปฏิบัติคือการรักษาศีล สุตะ คือ

การศึกษาและแสวงหาความรู้ จาคะ คือ การรู้จักเสียสละ แบ่งปันสิ่งของให้แก่ผู้อื่นและ
สุดท้าย ปัญญา คือ มีความรู้จริงและชัดเจน เข้าใจเหตุผลและรู้เท่าทันโลก

ปัจจุบันเราต้องการเยาวชนที่พึงประสงค์ของสังคม โดยเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม
มีแนวทางการดำเนินชีวิตตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา คือ อริยวัฑฒิ 5 อัน
ประกอบด้วย คือ ศรัทธา คือความเชื่อด้วยปัญญาและเหตุผล ศีล คือการรักษาศีลของชาว
พุทธทั่วไป สุตะ คือการศึกษาและแสวงหาความรู้ จาคะคือการรู้จักเสียสละแบ่งปันแก่ผู้อื่น
และปัญญา คือมีความรู้จริง เข้าใจเหตุผลและรู้เท่าทันโลก นั่นคือเมื่อเยาวชนนำหลัก
อริยวัฑฒิ 5 มาเป็นแนวทางของการดำเนินชีวิตแล้ว สังคมก็จะได้เยาวชนที่พึงประสงค์ที่จะ
ช่วยค้ำจุนรากเหง้าทางวัฒนธรรมที่ดีงามและเป็นเสมือนหน่อแก้วของพระพุทธศาสนา และ
เป็นต้นแบบที่ดีให้แก่บุคคลอื่นในสังคมได้ปฏิบัติตามเพื่อเป็นฐานรากที่ดีของสังคมและ
ประเทศชาติต่อไป

2. สภาพปัญหาเกี่ยวกับด้านคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนอำเภอจตุรัส จังหวัด
ชัยภูมิในปัจจุบัน

ลักษณะของปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนอำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิใน
ปัจจุบันนั้นประกอบด้วยปัญหาที่หลากหลายและมีลักษณะซับซ้อน ได้แก่ ปัญหายาเสพติด
ยาเสพติดซึ่งส่งผลกระทบต่อเยาวชนอย่างมาก เพราะง่ายต่อการชักจูงจึงเป็นเป้าหมายสำคัญ
ของผู้ค้ายาเสพติด การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร อันเนื่องมาจากการเทคโนโลยีโดยไม่
คำนึงถึงคุณธรรมและจริยธรรม การเสพยาเสพติด และการมีทัศนคติต่อเรื่องเพศที่ถือ
เป็นเรื่องปกติมากขึ้น ปัญหาที่เยาวชนมีพฤติกรรมความรุนแรงมากขึ้น โดยพบเห็นได้ทั่วไป
ทั้งในเยาวชนชายและหญิงในกลุ่มเยาวชนหญิงมีแนวโน้มของการความรุนแรงเพิ่มขึ้น การ
ขาดจิตสาธารณะหรือความรับผิดชอบต่อสังคม ขาดความเสียสละไม่เคารพในสิทธิเสรีภาพ
ของผู้อื่น ให้ความสำคัญกับกิจกรรมของชุมชนน้อย และปัญหาการ

ขาดศีลธรรมและความเคารพศรัทธาในพระพุทธศาสนา ละเลยการนำหลักธรรมคำ
สอนมาใช้ในการดำเนินชีวิต สาเหตุสำคัญของปัญหาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชน มี
หลากหลาย โดยมีสาเหตุสำคัญมาจากการมีอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน ความสัมพันธ์ในครอบครัว
ที่ไม่อบอุ่น การใช้อินเทอร์เน็ตและโลกโซเชียลที่ไม่สามารถควบคุมได้ ความคึกคะนองและไม่
เคารพกฎหมาย การไม่สนใจไม่เชื่อมั่นและศรัทธาในหลักธรรมคำสอนของศาสนา การซึมซับ
จากพฤติกรรมที่ไม่ดีของผู้คนในสังคม และการขาดการดำเนินงานด้านการปลูกฝังคุณธรรม

จริยธรรมที่สอดคล้องเหมาะให้กับนักเรียน การที่เยาวชนขาดคุณธรรมจริยธรรมมีผลกระทบที่สำคัญต่อชุมชนและสังคม คือ ทำให้สังคมอยู่กันอย่างหวาดระแวง ขาดความรักสามัคคีกัน เกิดการแบ่งพรรคบางพวก เกิดปัญหาครอบครัวแตกแยก หย่าร้างและครอบครัวไม่สมบูรณ์ กิจกรรมของวัดซึ่งถือว่าเป็นศูนย์รวมของชุมชนและสังคมไม่ได้รับความสนใจ ผู้คนขาดhiriโอตตปัปะ ขาดจิตสำนึกต่อส่วนรวมไม่มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อส่วนรวม ยึดถือประโยชน์ส่วนตนทำให้สังคมอยู่กันอย่างยากลำบากและไม่มีความสุข

3. รูปแบบการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมสำหรับเยาวชนอำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ

รูปแบบการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมสำหรับเยาวชนอำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมินั้นจะต้องประกอบไปด้วยกิจกรรมที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในหัวข้อ อริยวัฑฒิ 5 ผ่านกิจกรรมหลักสำคัญ ๆ คือ กิจกรรมสำคัญสำหรับการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมสำหรับเยาวชนที่สอดคล้องกับหลักศรัทธา มี 2 กิจกรรมหลัก คือ 1) กิจกรรมการสวดมนต์บูชาพระรัตนตรัยประจำวัน และ 2) กิจกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา กิจกรรมสำคัญสำหรับการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมสำหรับเยาวชนที่สอดคล้องกับหลักศีล วั 2 กิจกรรมหลัก คือ 1) กิจกรรมบันทึกตรวจศีลตนเองประจำวัน และ 2) กิจกรรมสมาทานศีล 5 ในวันพระ กิจกรรมสำคัญสำหรับการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมสำหรับเยาวชนที่สอดคล้องกับหลักสุตะ มี 2 กิจกรรมหลัก คือ 1) กิจกรรมการเข้าค่ายอบรมคุณธรรมจริยธรรม และ 2)) กิจกรรมการเรียนและสอบธรรมศึกษา กิจกรรมสำคัญสำหรับการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมสำหรับเยาวชนที่สอดคล้องกับหลักจาคะ มี 2 กิจกรรมหลัก คือ 1) กิจกรรมการทำบุญตักบาตร และ 2) กิจกรรมจิตอาสาพัฒนาชุมชน และกิจกรรมสำคัญสำหรับการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมสำหรับเยาวชนที่สอดคล้องกับหลักปัญญา มี 2 กิจกรรมหลัก คือ 1) กิจกรรมการบริหารจิตและเจริญปัญญา และ 2) กิจกรรมการสอดแทรกหลักพุทธธรรมในกิจกรรมการเรียนการสอน โดยการดำเนินงานเพื่อปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมสำหรับเยาวชนนั้นก็มียู่หลายระดับและหลายหน่วยงาน เริ่มตั้งแต่ครอบครัว ชุมชน สถานศึกษา ส่วนราชการ และหน่วยงานทางพระพุทธศาสนา โดยดำเนินงานผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย และสอดคล้องกับหลักอริยวัฑฒิ 5 ตามแนวทางพระพุทธศาสนา เน้นให้เยาวชนเกิดความตระหนักของการเป็นคนดีของสังคมและยึดมั่นในหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนา

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษารูปแบบการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมสำหรับเยาวชนอำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ ผู้วิจัยได้ค้นพบประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายผลดังนี้

ปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนในปัจจุบันนั้นพบว่าปัญหายาเสพติด ยาเสพติดนับเป็นปัญหาใหญ่ของชุมชน ซึ่งส่งผลกระทบต่อเยาวชน ครอบครัว สังคม สถานศึกษาและแพร่ระบาด ควบคุมไปทั่วทุกพื้นที่ ทำให้เยาวชนไม่สนใจตั้งใจเรียน แต่งกายและการแสดงท่าทีที่ไม่เหมาะสมกับการเป็นนักเรียน การใช้ยาเสพติดเพื่อ ความเสี่ยงจากการคบเพื่อนที่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งยาเสพติดปัญหา ยาเสพติดมีความรุนแรงและแพร่ระบาดอย่างรวดเร็วเป็นวงกว้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหมู่เด็กและเยาวชนเป็นเป้าหมายสำคัญของผู้ค้ายาเสพติด เพราะเยาวชนเป็นวัยที่อยากรู้อยากลอง ซึ่งง่ายต่อการชักจูงเข้าสู่วังวนของปัญหา และนำไปสู่ปัญหาอื่นๆ เช่น การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร เป็นปัญหาสำคัญของเยาวชนที่กำลังเผชิญและควรได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน ด้วยการขาดความตระหนักในเรื่องคุณธรรมจริยธรรมจึงเกิดปัญหานี้ตามมา การมีและใช้เทคโนโลยีที่ก้าวไกล มีโลกโซเชียลที่เยาวชนทุกคนสามารถเข้าถึงได้และในขณะเดียวกันมีการนำเทคโนโลยีมาใช้โดยไม่คำนึงถึงคุณธรรมและจริยธรรม การเผยแพร่สื่อลามกอนาจารและรูปลามกต่างๆ ทำให้เด็กและเยาวชนมองว่าการแสดงออกทางเพศ การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรเป็นและการแสดงออกทางเพศในที่สาธารณะเป็นเรื่องปกติไม่ใช่เรื่องน่าอายแต่อย่างใด ก่อให้เกิดปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรและการท้องในวัยเรียน และปัญหาเยาวชนมีพฤติกรรมความรุนแรงมากขึ้น โดยพบเห็นได้ทั่วไปทั้งในเยาวชนชายและหญิง และสิ่งที่น่าตกใจก็คือการใช้ความรุนแรงในกลุ่มเยาวชนหญิงมีเพิ่มขึ้น มีความรุนแรงเพิ่มขึ้น และบางครั้งก็ประจานอีกฝ่ายด้วยการนำเข้าสู่โซเชียล ส่วนหนึ่งของปัญหาก็มาจากครอบครัวมีการทะเลาะวิวาทและใช้ความรุนแรง หรือเคยถูกกระทำความรุนแรงโดยตรง อีกทั้งการเสพสื่อที่มีความรุนแรงบ่อยๆ ทำให้มีความยับยั้งชั่งใจและควบคุมอารมณ์ตนเองได้น้อยลง ซึ่งสอดคล้องกับพระมหาบุญจิต กนตสีโล (คำมา) (2550 : 12) ที่กล่าวไว้ในการศึกษาวิธีการแก้ปัญหาศีลธรรมของเยาวชนตามทัศนะของพุทธทาสภิกขุความว่า สังคมไทยตกอยู่ในกระแสวัตถุนิยมและบริโภคนิยม คำนึงถึงประโยชน์ส่วน ตนมากกว่าส่วนรวม จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดวิกฤตเศรษฐกิจรุนแรง คนไทยจำนวนมากยังขาดความสามารถในการถ่วงถ่วง และเลือกใช้ประโยชน์จากวัฒนธรรมต่างชาติอันหลากหลายที่เข้ามาพร้อมกับเทคโนโลยีสารสนเทศ และ

สื่อฯ เกิดปัญหาในสังคม เช่น เด็กเร่ร่อน เยาวชนขับซิ่งรถจักรยานยนต์แข่งกันบนท้องถนน รวมกลุ่มกันเสพของมีนเมา ซึ่งพบว่าเป็นปัญหาไม่เฉพาะแต่ในกรุงเทพมหานครเท่านั้น ปัญหาทะเลาะวิวาทของกลุ่มวัยรุ่น นักเรียนมัธยมศึกษา อาชีวศึกษา ที่เป็นปัญหาเรื้อรัง และพัฒนาไปในทางที่รุนแรงขึ้นและเกิดปัญหาใหม่ๆ ตามสถานการณ์ของสิ่งเร้าต่างๆ เช่น การพนันฟุตบอล ขาดความยั้งคิดในการบริโภคนำไปสู่การเกิดปัญหาของเยาวชนไทย เกี่ยวกับ ค่านิยม ยาเสพติด อาชญากรรมทางเพศ และการใช้ความรุนแรง

หลักพุทธธรรมที่เหมาะสมและสอดคล้องกับการปลูกฝังเยาวชนให้เป็นคนดีที่พึงประสงค์ของสังคม คือ อริยวัฑฒิ 5 เพราะเป็นหลักความเจริญของอารยชน ครอบคลุมการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในด้านความเชื่อด้วยเหตุผล ในด้านความประพฤติดีมีวินัย เลี้ยงชีพสุจริต ในด้านการเล่าเรียนรู้จักแสวงหาความรู้ ในด้านการเสียสละ เอื้อเฟื้อ มีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่น และในด้านความรอบรู้ มี

เหตุผล และมองชีวิตตามความเป็นจริง เพราะในปัจจุบันสังคมต้องการเยาวชนที่มีคุณธรรมจริยธรรม มีแนวทางการดำเนินชีวิตตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ที่สอดคล้องกับอริยวัฑฒิ 5 อันประกอบด้วย (24/74/162-163)

คือ ศรัทธา คือความเชื่อด้วยปัญญาและเหตุผล ศีล คือการรักษาศีลของชาวพุทธทั่วไป สุตะ คือการศึกษาและแสวงหาความรู้ จาคะคือการรู้จักเสียสละแบ่งปันแก่ผู้อื่น และปัญญา คือมีความรู้จริง เข้าใจเหตุผลและรู้เท่าทันโลก นั่นคือเมื่อเยาวชนนำหลักอริยวัฑฒิ 5 มาเป็นแนวทางของการดำเนินชีวิต สังคมก็จะได้เยาวชนที่มีคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งสอดคล้องกับ ชาญวิทย์ ปรีชาพัฒนา (2561 : 1) ได้กล่าวถึง อริยวัฑฒิ 5 ใ้ข่ายต่อความเข้าใจตามสมัยปัจจุบันไว้ว่า อริยวัฑฒิ หมายถึง หลักปฏิบัติที่นำไปสู่ความเจริญอกงาม หรือความเป็นอารยชน หรือความเป็นคนดีในอุดมคติ ซึ่งจะต้องประกอบด้วยคุณสมบัติ 5 ประการ คือ ศรัทธา หมายถึง มีความเชื่อในสิ่งที่ควรเชื่อ เชื่อด้วยปัญญาและเหตุผล ศีล หมายถึง รักษากายและวาจาให้เรียบร้อยเป็นปกติ ในทางปฏิบัติคือการรักษาศีล 5 หรือ ศีล 8 ของชาวพุทธทั่วไป สุตะ หมายถึงความรู้ที่ได้ยินได้ฟัง หรือการศึกษาหาความรู้ด้วยการฟังซึ่งรวมถึงการอ่านหนังสือและใช้สื่อเทคโนโลยีต่างๆ ในการแสวงหาความรู้ จาคะ หมายถึง รู้จักเสียสละแบ่งปันสิ่งของให้แก่ผู้อื่น และปัญญา หมายถึง มีความรู้อย่างกว้างขวาง รู้ชัดเจน และรู้จริง เป็นความรู้ทั้งในวิชาชีพ วิชาสามัญ หรือรู้เท่าทันโลก และสอดคล้องกับ (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย) ได้กล่าวถึงอริยวัฑฒิ 5 ในต้นฉบับหลักสูตรพระพุทธศาสนาฉบับ

ปรับปรุงใหม่ให้แก่กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อใช้ตั้งแต่ปีการศึกษา 2553 ไว้ว่า อริยวัฑฒติ 5 อย่าง คือ 1. มีความศรัทธา วัดจากเด็กมีความเลื่อมใสในพระพุทธศาสนาอยากเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา 2. ศีล วัดจากความมีระเบียบวินัยเคารพกติกาของสังคมของเด็ก 3. มีสุตะ วัดจากพฤติกรรมการเป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียนรู้ทันเหตุการณ์ต่างๆ 4. จาคะ วัดจากกิจกรรมการช่วยเหลือสังคมของเด็ก และ 5. มีปัญญา วัดจากความคิดและพฤติกรรมของเด็กว่าสิ่งใดควรทำไม่ควรทำ เพื่อให้ผู้เรียนได้ซึมซับและนำวิชาพระพุทธศาสนาไปประยุกต์ใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน

การดำเนินงานปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมสำหรับเยาวชนโดยผ่านกิจกรรมต่างๆ พบว่า การสวดมนต์เป็นการแสดงความเคารพต่อพระรัตนตรัยที่เป็นการเสริมสร้างสติปัญญาและศรัทธาต่อพระพุทธศาสนา โดยควรหมั่นสวดมนต์บูชาพระรัตนตรัยในทุกวัน ต้องปลูกฝังให้ทำทุกวันเพราะจะซึมซับทำให้จิตใจเข้าถึงความเชื่อศรัทธาในพระรัตนตรัยและในพระพุทธศาสนา ทำให้จิตใจสงบและอ่อนโยน จิตใจผ่องใส ไม่อยากไปข้องแวะกับอบายมุขทั้งหลาย การรักษาศีลเป็นการเฝ้าระวังตนเองไม่ให้ทำผิดศีลเป็นการฝึกวินัยในตนเองเป็นแนวทางป้องกันตนเองมิให้กระทำผิดซ้ำอีกในวันต่อไป ทำให้ตัวเองมีความรับผิดชอบทำให้ระลึกและรู้สึกละอายเมื่อทำผิด เห็นคุณค่าของการรักษาศีล การเข้าค่ายอบรมคุณธรรมจริยธรรม มีเนื้อหาให้ผู้เข้าอบรมได้เรียนรู้้อย่างเหมาะสม และสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ มีกิจกรรมที่หลากหลาย โดยใช้กิจกรรมกลุ่มเป็นหลัก เกิดการเรียนรู้ที่จะต้องอยู่ร่วมกัน ช่วยเหลือกันและกัน ได้ศึกษากิจกรรมจากสถานที่จริง เกิดความรู้ความเข้าใจ เกิดความซึมซับในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เป็นการปลูกฝังคุณธรรมแก่เยาวชนเพื่อป้องกันปัญหาทางสังคมต่างๆ การใส่บาตรทุกวัน เป็นการฝึกจิตให้อยู่กับสิ่งที่เบญจกศล ละความเห็นแก่ตัว เอื้อเฟื้อต่อผู้อื่น เกิดความสุขใจ ทำให้สังคมสงบร่มเย็น สำหรับกิจกรรมการฝึกสมาธิ จะมีความรู้สึกผุดรู้ในบาปบุญคุณโทษ กิจกรรมของการบริหารจัดการจิตเจริญปัญญา จะนำไปสู่ศรัทธาในพระพุทธศาสนา โดยควรเริ่มที่การฝึกฝนการทำสมาธิในชีวิตประจำวัน เพราะจิตใจที่มีความนิ่งมีความสงบจะนำไปสู่การรู้จัก

แยกแยะดีชั่ว รู้สึกสงบสุข โดยทุกๆ กิจกรรม จะต้องทำอย่างต่อเนื่องจึงจะเห็นถึงผลการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ (พระมหาบุญเพียร ปุณฺณวิริโย (2544 : 122-130) ที่ได้กล่าวไว้ในการศึกษาวิจัย เรื่อง แนวคิดและวิธีการขัดเกลาทางสังคมในสถาบันครอบครัวตาม แนวพระพุทธศาสนา โดยได้กล่าวถึงหลักการและวิธีการอบรมบุตรของบิดา มารดา

เกี่ยวกับการปลูกฝังด้านพฤติกรรมไว้ว่า ข้อปฏิบัติที่เกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ทางพระพุทธศาสนาเรียกว่า ศีล ซึ่งหมายถึง การประพฤติปฏิบัติทางกาย และทางวาจาของตน ที่เกี่ยวกับสังคมและส่วนรวม หรือเกี่ยวกับสิ่ง ต่างๆ ที่จำเป็นแก่การเป็นอยู่ อันเป็นไปเพื่อความถูกต้องดีงาม ไม่ทำให้อื่นเดือดร้อน ไม่ทำให้ ตนเดือดร้อน บิดามารดาควรปลูกฝังให้ บุตรมีพฤติกรรมที่ถูกต้อง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 หน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องต้องมีข้อมูลที่ชัดเจนเพื่อนำมาจัดทำแผนปฏิบัติการ โครงการและกิจกรรมต่างๆ ให้ตรงกับสาเหตุที่แท้จริงกับปัญหา จัดทำตารางปฏิบัติงานและดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการโครงการและกิจกรรม โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่าย

1.2 การทำงานด้านการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมสำหรับเยาวชนจะประสบผลสำเร็จจนเกิดผลในเชิงประจักษ์ได้นั้นต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจกันในทุกภาคส่วนที่ต้องร่วมมือร่วมแรงใจกันในการดำเนินงานด้วยความสามัคคีและมีวิริยะอุตสาหะ

1.3 การดำเนินงานเพื่อปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมนั้น ต้องดำเนินการด้วยกิจกรรมโดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นเครื่องชี้นำ เพราะการอาศัยหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาจะทำให้การดำเนินงานเหล่านี้เป็นไปอย่างยั่งยืน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัย การทดลองใช้รูปแบบการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมสำหรับเยาวชน เพื่อพัฒนารูปแบบให้สอดคล้องและเหมาะสมกับแต่ละบริบท

2.2 ควรศึกษาวิจัย รูปแบบการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมสำหรับเยาวชนในบริบทที่ใช้กิจกรรมแตกต่างกัน

เอกสารอ้างอิง

- ชัยพร เรื่องกลาง. (2556). บทบาทของโรงเรียนในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น 1. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิตบัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ชาญวิทย์ ปรีชาพัฒนา. (2561). อริยวัณน 5. สืบค้นเมื่อ 19 มิถุนายน 2561, จาก <https://sites.google.com>
- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (2539). พระไตรปิฎกภาษาไทยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ภัทรพล หม่อมมลทิน. (2559). การพัฒนาเยาวชนตามแนวทางพระพุทธศาสนา. *วารสารพุทธจิตวิทยา*, 1(1), 13-22.
- พระครูวิโรฒญาณนุต (นิพนธ์ ญาณวิโร/โสดา), (2555). กิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนกุสุมาวาสสามัคคีอำเภอป่าพองจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาบุญจิต กนตสีโล (คำมา), (2550). ศึกษาวิธีการแก้ไขปัญหาศีลธรรมของเยาวชนตามทัศนะของพุทธทาสภิกขุ วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาบุญเพียร ปุณฺณวิริโย. (2544). แนวคิดและวิธีการขัดเกลาทางสังคมในสถาบันครอบครัวแบบพระพุทธศาสนา. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหานภดล สุวรรณมหาเมธี (มีคำเหลือง). (2550). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ของการอบรมเยาวชนค่ายคุณธรรมวัดบรรพตสถิตจังหวัดลำปาง. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สมิทธิ์ สระอุบล. (2534). การพัฒนาเยาวชน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์โอ.